

Urvalsprovet i konstforskning 1.6.2023 kl. 14–17

Förhandsmaterial för urvalsproven

- Alcaraz León, María José (201–2011): Morally Wrong Beauty as a Source of Value. *The Nordic Journal of Aesthetics* 40–41, 37–52. [Länk till materialet.](#)
- Marinčić, Lili & Polić, Tamara (2022): Metanarrative Function Of Entomology In Antonia Susan Byatt's Morpho Eugenia. *European Journal of Literary Studies* 3 (2). [Länk till materialet.](#)
- Rosenberg, Tiina (2021): "We Are Still Not Being Heard." Making Black Lives Matter in Contemporary Swedish Performance. *Nordic Theatre Studies* 33 (2), 6–20. [Länk till materialet.](#)
- Torvinen, Juha (2018): Resounding: Feeling, Mytho-ecological Framing, and the Sámi Conception of Nature in Outi Tarkiainen's The Earth, Spring's Daughter. *Musicultures* 45 (1–2). [Länk till materialet.](#)

Läs noggrant igenom alla anvisningar

Provet består av 2 delar. Provet tar 3 timmar. Du kan fördela tiden på de olika delarna hur du vill. Du kan fritt förflytta dig mellan de olika delarna under provets gång. Svara på alla delar. Spara alltid dina svar innan du återlämnar uppgiften.

Under provet får du öppna endast urvalsprovssystemet och en separat materialfil. Öppna inte andra program.

Du kan planera dina svar och skriva egna anteckningar på konceptpappret. Anteckningarna på konceptpappret beaktas inte i bedömningen.

I urvalsprovet kan det finnas material i pdf-format. Du får endast öppna materialet i webbläsaren. Det är tillåtet att ha fliken som öppnats i ett separat fönster invid frågorna. Du får använda webbläsarens sökfunktion (Ctrl+F tai Cmd+F).

Materialet som delas ut under provet får användas endast för urvalsprovet. Av upphovsrättsliga skäl är det inte tillåtet att dela materialet vidare.

Bedömningen av urvalsprovet

Urvalsprovet består av 2 delar. I del 1 kan du få 0–40 poäng och i del 2 kan du få 0–60 poäng. De sökande rangordnas på basis av poängen för del 1. Del 2 i ditt prov kan lämnas utan bedömning om du får mindre poäng för del 1 i provet än den sökande som fått de 75:e bästa poängen för del 1.

Du kan bli antagen endast om du på basis av poängen för del 1 i provet placerar dig bland de 75 bästa sökande. Dessutom ska du för varje del få det antal minimipoäng som krävs. Den som bedömer provet bestämmer minimipoängen efter provet. Poängen för delarna räknas ihop. Du kan få högst 100 poäng i urvalsprovet.

I del 1 i urvalsprovet svarar du på frågor utgående från förhandsmaterialet. Del 2 baserar sig på det material som du har läst på förhand och material som delas ut under provtillfället. Materialet kan behandla ett specialområde inom konstforskningen. Centrala kriterier i bedömningen är sakinnehållet, begreppslig klarhet, konsekvens och flytande språkbruk.

Del 1

I del 1 ska du besvara flervalsfrågor som baserar sig på förhandsmaterialet samt två essäfrågor.

Uppgift 1.1

Besvara flervalsfrågorna 1.1.1–1.1.15 utifrån det material du läste på förhand. Välj för varje flervalsfråga ett (1) svarsalternativ som utifrån det du läst stämmer överens med påståendet. Om du inte vill besvara en fråga anger du den med ”Jag besvarar inte frågan”.

För varje rätt svar ges två poäng (+2 poäng). För fel svar ges varken plus- eller minuspoäng (0 poäng). Om du anger alternativet ”Jag besvarar inte frågan” ges varken plus- eller minuspoäng för frågan (0 poäng). Om du lämnar någon punkt obesvarad ges varken plus- eller minuspoäng för frågan (0 poäng). Du kan få totalt 0–30 poäng.

Besvara frågorna 1.1.1–1.1.3 i enlighet med följande artikel: Torvinen, Juha 2018. ”Resounding: Feeling, Mytho-ecological Framing, and the Sámi Conception of Nature in Outi Tarkiainen's *The Earth, Spring's Daughter*”.

Besvara frågorna 1.1.4–1.1.6 i enlighet med följande artikel: Alcaraz León, María José 2011. ”Morally Wrong Beauty as a Source of Value”.

Besvara frågorna 1.1.7–1.1.10 i enlighet med följande artikel: Marinčić, Lili & Polić, Tamara 2022. ”Metanarrative Function of Entomology in Antonia Susan Byatt's *Morpho Eugenia*”.

Besvara frågorna 1.1.11–1.1.15 i enlighet med följande artikel: Rosenberg, Tiina 2021. ”’We Are Still Not Being Heard’. Making Black Lives Matter in Contemporary Swedish Performance”.

Uppgift 1.1.1

Termen ”glokal” avser i tonsättaren Outi Tarkiainens kompositionsetos

- a) betoning av det lokala.
- b) universaliteten i begreppet natur.
- c) en urban omgivnings och ödemarkens likvärdighet som arbetsmiljöer. **(rätt svar)**
- d) manifestationen av samiskt ursprung i internationellt orienterat konstnärligt arbete.

Uppgift 1.1.2

Vilken av följande hör till de poeter vars texter sångcykeln *The Earth, Spring's Daughter* (Jorden, vårens dotter) baserar sig på?

- a) Timo Malmi (**rätt svar**)
- b) Arto Melleri
- c) Lauri Viita
- d) Nils-Aslak Lukkari

Uppgift 1.1.3

Vilket av följande är inte ett musikalisk-retoriskt motiv som förekommer i kompositionen *The Earth, Spring's Daughter* (Jorden, vårens dotter)?

- a) Tid
- b) Saknad
- c) Mysterium
- d) Oändlighet (**rätt svar**)

Uppgift 1.1.4

Vilket av följande drag hänger väsentligen samman med en kantiansk tolkning av estetiskt omdöme?

- a) Kroppslighet
- b) Begreppslighet
- c) Intresselöshet (**rätt svar**)
- d) Ekologi

Uppgift 1.1.5

Den kognitiv-vetenskapliga teorin om estetiskt omdöme håller att

- a) samtidskonst inte kan producera välbehag eftersom dess estetiska värden ofta vilar på fulhet, chock och obehagskänslor.
- b) skadad och oskadad natur inte kan särskiljas utan vetenskaplig kunskap.
- c) tillämpning av vetenskapliga kategorier inom forskningen alltid också producerar estetiskt välbehag.
- d) ett estetiskt omdöme om en naturlig miljö inte kan vara felfritt om det inte styrs av vetenskaplig kunskap om miljön i fråga. (**rätt svar**)

Uppgift 1.1.6

Vilket av följande påståenden anknyter till David E. Coopers uppfattning om estetiskt omdöme?

- a) Det estetiska omdömet är kopplat till den moraliska karaktären av människokroppens skönhet. (**rätt svar**)

- b) Det estetiska omdömet baserar sig på en vetenskapligt bekräftad upplevelse av symmetri och balans.
- c) Det estetiska omdömet är icke-begreppsligt.
- d) Det estetiska omdömet karaktäriserar den samtidiga närvaron av negativa och positiva känslor.

Uppgift 1.1.7

Enligt Lili Marinčić och Tamara Polić använder sig Antonia Susan Byatts kortroman "Morpho Eugenia" av entomologins (läran om insekter) diskurser för att

- a) parodiera vetenskapen under den viktorianska eran.
- b) utforska incest som sedvänja hos den viktorianska överklassen.
- c) med postmoderna narrativa metoder kommentera sådana olika sätt att gestalta existensen som förenar dagens människor med människorna från den viktorianska eran. **(rätt svar)**
- d) med allegoriska medel visa hur dyrkan av överflöd och skönhet leder till moraliskt förfall.

Uppgift 1.1.8

Enligt Hutcheon betyder den postmoderna romanens parodiska självreflexivitet att

- a) ett postmodernt verk med parodiska medel betonar konstens autonomi som ett värde i sig.
- b) ett postmodernt verk parodierar uppfattningen om konstens autonomi som ett värde i sig.
- c) den postmoderna litteraturen har fjärmat sig från den sociala verkligheten under den period den skrivits och lästs.
- d) det är möjligt för litteraturen att förbli autonom som konst och samtidigt utforska den sociala verkligheten under den period som den skrivits och lästs. **(rätt svar)**

Uppgift 1.1.9

Enligt Byatt föddes "Morpho Eugenia" ur

- a) en vision som innehöll element av gotik och naturalism. **(rätt svar)**
- b) en hörselkänslighet som inkluderade insektsljud.
- c) en känselkänslighet där visuella fantasier om insekter ingick.
- d) en doft som var kopplad till fantasier om insektsrörelser.

Uppgift 1.1.10

Enligt Marinčić och Polić påminner den läsare som tar på sig rollen som mottagare av verket

- a) den viktorianska erans människor.
- b) en student eller forskare. **(rätt svar)**
- c) en gotisk romans hjälte eller hjältinga.
- d) en insekt.

Uppgift 1.1.11

Catrin Lundströms och Tobias Hübinettes begrepp om vit melankoli betyder

- a) den nedstämdhet och känsla av skuld som företrädare för vit hegemoni känner.
- b) det svenska folkhemmets rasism, rashygien, assimilationspolitik och kolonialism.
- c) den vita hegemonins tredje fas i Sveriges historia. **(rätt svar)**
- d) den känsla av förlust, sorg och nostalgi som det rasistiska förflutna producerar.

Uppgift 1.1.12

Begreppet vit skörhet formulerades ursprungligen av

- a) Audre Lorde.
- b) Frantz Fanon.
- c) Robin DiAngelo. **(rätt svar)**
- d) Maya Angelou.

Uppgift 1.1.13

Enligt Rosenberg framkommer färgblindhet inom det svenska kulturlivet

- a) i form av oviljan att anställa rasifierade personer.
- b) som medveten förnyelse av rasistiska praktiker som fått fotfäste inom kulturen.
- c) som sätt att prata där ras skymms undan genom att man betonar neutralitet, solidaritet och jämlikhet. **(rätt svar)**
- d) genom kulturinstitutioner som inte vidkänner Sveriges kolonialistiska förflutna.

Uppgift 1.1.14

Vilken teaterproduktion har regisserats av Josette Bushell-Mingo?

- a) *Black Widow*.
- b) *Painful Cake*.
- c) *The Door of No Return*. **(rätt svar)**
- d) *Pippi Longstocking*.

Uppgift 1.1.15

Ansvarskyldighetens politik (eng. *politics of accountability*) betyder enligt bell hooks

- a) en politik som tar fasta på skulden hos dem som ägnar sig åt rasistiska praktiker.
- b) vidkännande av att de som diskrimineras i samhället är offer.
- c) ansvarstagande för rasifierad diskriminering som skett i det förflutna.
- d) vidkännande av att de som tillhör den dominerande kulturen fortfarande gagnas av ojämlikhet även om de inte anser att de personligen diskriminerar någon. **(rätt svar)**

Del 1, uppgifter 1.2 och 1.3

I del 1 ska du besvara flervalsfrågor som baserar sig på förhandsmaterialet samt två essäfrågor.

Uppgifterna 1.2 och 1.3 i del 1 är essäfrågor.

Del 1, uppgifter 1.2 och 1.3: Bedömningskriterier

Uppgifterna 1.2 och 1.3 i del 1 kontrolleras endast om du får minst 13 poäng i uppgift 1.1 (flervalsuppgift) i del 1. Om du får under 13 poäng i uppgifter, blir dina poäng i del 1 i vilket fall som helst under de 23 poäng som krävs.

Uppgift 1.2

I artikeln ”’We Are Still Not Being Heard’. Making Black Lives Matter in Contemporary Swedish Performance” beskriver Tiina Rosenberg olika motsträvighetsstrategier (eng. *strategies of reluctance*) som sådana åtgärder som syftar till att främja jämställdhet mellan könen har mött inom scenkonsten. Hur ser dessa strategier enligt artikeln ut?

(0–5 poäng)

Svarets maxlängd (i tecken): 1800

Uppgift 1.2: Bedömningskriterier

Svaret kan indelas i delfaktorerna A–J.

A: begreppet motsträvighetsstrategi, den term Vanja Hermele använder

B: betonande av öppenhet hos aktörerna inom konstfältet

C: tal om konstens autonomi

D: betonande av konstnärlig kvalitet, inklusive omsorg om de gamla klassikerna

E: politisk korrekthet som hot mot konsten

F: trötthet och hänvisande till ”verkliga problem”

G: en överdrivet positiv inställning och antagande att jämlikhet förverkligas oberoende av vad man gör

H: förringande av minoriteters yrkesskicklighet och universalisering av mäns erfarenheter och aktörskap samt betonande av begåvning

I: neutralitetens och färgblindhetens strategi: alla som uppträder behandlas jämlikt utan beaktande av ras

J: hänvisande till att minoriteterna i sina jämlikhetsideologier är sensitiva och känsliga, till exempel ilska

Uppgift 1.2: Modellsvar

Tiina Rosenberg presenterar i sin artikel olika motsträvighetsstrategier som de som genom sina åtgärder försöker främja jämställdheten mellan könen har mött ute på scenkonstfältet. Dessa strategier gör det också möjligt att granska kolonial praxis som är förklädd som antirasism, vilket flyttar uppmärksamheten från de diskriminerande strukturerna till individerna. Begreppet motsträvighetsstrategi är den term som Vanja Hermele använder i sin rapport I väntan på vadå?. Inom motsträvighetsstrategierna är det fråga om argument som tas till för att förbigå behovet av förändring inom scenkonsten.

I motsträvighetsstrategierna ingår ett strategiskt betonde av öppenheten hos aktörer inom konstfältet: scenkonstfältet är redan radikalt och världsomvälvande, så därför är kraven på jämlikhet och jämställdhet onödiga. I strategierna ingår dessutom argument om konstens autonomi: konst är enbart konst, vilket också innebär att scenkonsten till sitt väsen är tolerant och icke-diskriminerande och att alla scenartister är humanister sedan barnsben. I strategierna ingår också argumentet om konstens kvalitet och skönhet och om att dessa är hotade på grund av jämlikhetsideologin. Detta tar sig också uttryck i en oro kring uppförande av klassiker av Strindberg med flera och en oro för politisk korrekthet, som således upplevs hota scenkonstens kvalitet och den traditionella föreställningsrepertoaren. En av motsträvighetsstrategierna är uttröttningsstrategin. Den här strategin karaktäriseras av en trötthet på jämlikhetskrav, som upplevs vara orimliga, och i stället hänvisas till att det finns "riktiga problem", som dock ändå aldrig benämns.

I motsträvighetsstrategierna ingår också en överdrivet positiv inställning och ett antagande om att jämlikhet och jämställdhet i vilket fall som helst kommer att förverkligas i framtiden oberoende av det som nu görs eller oberoende av nuvarande situation, trots att diskriminering de facto strider mot lagen. Likaså lyfter man upp förringandet av minoriteternas yrkesskicklighet i motvikt till de vita människors aktörskap, universella erfarenhet och begåvning. Strategin omfattar påståendet om att kvinnor eller andra minoriteter inte gör intressanta föreställningar. Argumentationen baseras ofta på neutralitetens eller färgblindhetens strategi: påståendet om att alla scenartister behandlas jämlikt eftersom faktorer som kön och ras inte har någon betydelse. Motsträvigheten handlar också om att det strategiska hänvisandet till att minoriteter som framför jämlikhetsideologier är överdrivet sensitiva och känsliga och inte kan vara tacksamma för redan uppnådda fördelar. Till exempel ses hat som något individuellt, även om det kan vara en nyttig känsla när det gäller politisk verksamhet.

Uppgift 1.3

Enligt Lili Marinčić och Tamara Polić gör balansakten mellan fiktionens och vetenskapens diskurser A. S. Byatts kortroman "Morpho Eugenia" i romanen *Angels and Insects* att kortromanen är postmodern till formen. Vilka metanarrativa tekniker, det vill säga tekniker som refererar till sig själva, bygger romantexten enligt artikelskribenterna på och hur hänger dessa tekniker samman med entomologi?

(0–5 poäng)

Svarets maxlängd (i tecken): 1800

Uppgift 1.3: Bedömningskriterier

Svaret kan delas in i de bidragande faktorerna A–E

A: användning av metanarrativ inom entomologins diskurser i samtal och i personernas essäer, vilket uppmärksammar läsaren på verkets format

B: intertextualitet, d.v.s. en texts förhållande till andra texter, till exempel hänvisningar till sagor samt verkets sagoliknande drag

C: metanarrativa insektsmetaforer, paradoxer och -allegorier

D: insektsanalogiernas parodiska självreflektion

E: flera exempel på direkt eller omvänd analogi: ojämställdhet mellan könen, sexuella tabun, religiöst tvivel, vetenskaplig världsbild

Uppgift 1.3: Modellsvar

Lili Marinčić och Tamara Polić använder beskrivningen metanarrativ diskurs om de narrativa tekniker som används i AS Byatts novell "Morpho Eugenia", och därmed omvandlas entomologin till en del av det fiktiva, postmoderna narrativet. För det första finns det gott om information om insekter i karaktärernas djuplodande diskussioner om naturalism, som i samband med att det utvidgas till långa essäer fäster läsarens uppmärksamhet vid själva formatet på verket. För det andra baseras den metanarrativa användningen av entomologins diskurser ofta på de fiktiva texter som personerna själva skriver. Utöver det här utnyttjar verket också intertextuella sagor. Ställvis påminner novellen om en vetenskaplig saga. För det tredje utnyttjar verket insektsmetaforer, -paradoxer och -allegorier i sitt metanarrativ och bygger upp antingen raka eller omvända analogier mellan insekts- och människosamhällen. För det fjärde är de här analogierna parodierande på sitt eget karaktäristiska vis för den postmoderna, självmedvetna fiktionen. De strukturella och tematiskt fungerande analogierna i Byatts noveller behandlar samtidigt såväl historiska som tidlösa varandets dilemman. De kommenterar moderskapet och kvinnornas ojämställda ställning i det viktorianska samhället

samt tar upp sexuella tabun som incest och sexuella trakasserier med den mångtydiga, feministiska parodins metoder. Genom analogierna behandlar verket också religiösa tvivel samt spänningar mellan religion och naturvetenskaplig information.

Del 2

Del 2 baserar sig på det material du läst på förhand och på en text som delas ut vid provtillfället. Uppgiften mäter hur väl du kan strukturera sakinnehållet och utnyttja det material som delas ut vid provtillfället. De viktigaste kriterierna för bedömningen av svaren är sakinnehåll, begreppslig klarhet, följdriktighet och smidighet i den språkliga utformningen.

Del 2 av provet bedöms enbart för de 75 sökande som klarat sig bäst i del 1. Om fler än en sökande har samma poängmängd och delar plats 75, bedöms del 2 av provet för alla dessa.

Uppgift 2

Material: [Zalasiewicz, Jan & Waters, Colin 2015. "The Anthropocene" \(Summary.\) *Environmental Science. Oxford Research Encyclopedias.*](#)

Läs sammanfattningen av Zalasiewicz och Waters artikel "The Anthropocene". Hypotesen om antropocen baserar sig på sådana skeenden och förändringar på jorden som antas bero på mänsklig aktivitet. Diskutera kritiskt hurdana effekter dessa skeenden och förändringar har för att skapa konst med naturtematik och för att estetiskt bedöma naturliga miljöer. Koppla ditt svar både till ovanstående text och särskilt till följande texter du läste på förhand:

Torvinen, Juha 2018. "Resounding: Feeling, Mytho-ecological Framing, and the Sámi Conception of Nature in Outi Tarkiainen's *The Earth, Spring's Daughter*".

Alcaraz León, María José 2011. "Morally Wrong Beauty as a Source of Value".

(0–60 poäng)

Svarets maxlängd (i tecken): 7500

Uppgift 2: Bedömningskriterier

Du kan bli godkänd endast om du får minst 23 poäng för del 1 och minst 40 poäng för del 2.

Del 2 i urvalsprovet mäter hur man hanterar uppläggningsen av sakinnehållet samt förmågan att använda sig av det material som delats ut under provsituationen. Kriterierna för bedömningen av svaret är sakinnehållet, den begreppsmässiga klarheten, konsekvensen och smidigheten i det språkliga uttrycket.

I ett till sakinnehållet bra svar förs de grundläggande faktorerna kring antropocen-hypotesen fram utgående från det material (Zalasiewicz & Colin: "The Anthropocene") som delats ut vid provet. Ett bra svar beaktar sådant som stöder hypotesen: teknofossiler (som plast), teknosfären, sediments och glaciärers kemiska rester, ökningen av koldioxid i atmosfären samt ökningen av kväve- och fosforhalterna i jordmånen. Antropocenens början har föreslagits utgöra mitten av 1900-talet, och förknippas med hotet om det sjätte massutdöendet.

Ett bra svar dryftar antropocen-begreppets relation och inverkan på skapandet av konst kring temat natur samt på det estetiska observerandet av naturen, särskilt med hjälp av Torvinens och Alcazar Leóns texter.

När det gäller Torvinens text tar ett bra svar hänsyn till hur musik kan fästa uppmärksamhet vid känslor av miljöångest. I svaret används några av följande begrepp: Stimmung, atmosfär, ensoundment, kritisk immersion och fysis. I det förs också fram strävan som finns i Tarkiainens verk mot en dekolonisering av samerna och mot en målsättning om en bättre framtid, med miljöångesten som motiverande faktor. De centrala temana i verket *Jorden, vårens dotter* är den för de samiska kulturerna typiska cykliska tidsuppfattningen, matriarkatet och det mytiska förhållandet till naturen. Ett bra svar för fram på vilka sätt verket beskriver de förändringar som skett i människans förhållande till naturen. Här ingår de musikaliska motiven jord, evighet, längtan, tid och mysterium samt orgelpunkter. Ett bra svar kopplar dessutom ihop de former av ekologi som representeras i verket till begreppet antropocen: 1) den myto-ekologiska inramningen (verkets Prologi och Epilogi), 2) erfarenheten av en immersiv, mystisk identifiering med naturen (verkets 1 och 7 sång) samt 3) den oro för miljön som orsakats av den samiska livsstilens möte med kolonialiseringen.

När det gäller Alcazar Leóns artikel lyfter ett bra svar upp frågan om de villkor genom vilka den skadade naturen kan eller inte kan anses vara vacker. Svaret beaktar att även en skadad naturmiljö kan te sig vacker ur ett kantiskt perspektiv. Ett bra svar tar hänsyn till Alcazar Leóns syn, enligt vilken graden av skada på naturen inte har en direkt inverkan på hur estetisk naturen upplevs vara samt dryftar ur antropocen-begreppets perspektiv i vilken mån ett estetiskt observerande av skadad natur är en moralisk fråga i sig. I svaret nämns det dygdcentrerade perspektivet, enligt vilket sådant som uppstått genom moraliskt tvivelaktiga medel inte kan upplevas som vackert, samt det kognitiv-vetenskapliga perspektivet, enligt vilket vetenskaplig kunskap styr den estetiska bedömningen. I ett bra svar beaktas dessutom att fulheten har ett eget estetiskt värde inom bland annat nutidskonsten, och hur den här tanken kan tillämpas också när den estetiska upplevelsen av naturen granskas. Ett bra svar beaktar också Alcazar Leóns egen syn, enligt vilken graden av skada på naturen inte förhindrar att den upplevs vara vacker: moraliska faktorer kan styra upplevelsen, men den estetiska observationens autonomi kan samtidigt bevaras. Dessutom beaktar ett bra svar hur den estetiska upplevelsen enligt Alcazar León kan avslöja nya saker i den skadade naturen och hur blandningen av positiva och negativa faktorer gör att observerandet av den skadade naturen antar formen av en sublim erfarenhet.

Ett bra svar granskar genom kritisk överläggning innehållet i det material som delas ut vid provet och i det material som lästs på förhand och speglar samtidigt materialen i varandra utgående från frågeställningen. Ett bra svar är konsekvent i användningen av begrepp samt språkligt korrekt. Ett bra svar för fram saker och ting så att en enhetlig och logiskt avancerande texthelhet bildas.